

**Саха Республикатын
Ньурба улуунун хаһыата**
Хаһыат 1937 сылтан тахсар

2023 сыл
ахсынны 28 күнэ
Чэппиэр ● 51 № (12075)

НЬУРБА

12+

ОГНИ НЮРБЫ

**Бүгүнгү
нүөмүргэ**

Итоги года

Глава района А.Иннокентьев
об итогах уходящего года и
планах на 2024 год /2-3

Багдарыын Сүлбэ 95 сааһа

Саха тыллаах баарын тухары
айхалланьа /4

Саҥа дьыл

Сыл бастыгнара /7

Саргылаах саҥа сыл салаллан кэлэн иһэринэн!

Күндү биир дойдулаахтарым!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин салалтатын аатыттан уонна тус бэйэм ис сүрэхпиттэн эһигини Саҥа дьылынан эҕэрдэлибим! Саҥа Өрөспүүбүлүкэтигэр Үлэ сылын дьонун ситиһиһирдээх, саҥа үтүө үгэстэрдээх түмүктүүбүт. Үлэ олоххо үтүөнү эрэ түстүүр аналгыгар ытыктабыллаах сыһыан бэлиэтинэн «Үлэ киһитэ» бириэмийэ олохтоммута уонна быйыл бастыг 50 үлэһиккэ туттарыллыбыта буолар. Мантан ылата бу бириэмийэ биһиги өрөспүүбүлүкэтигэр сылын ахсын туттарыллыаҕа! Саҥа сириг олохтоохторо – туруу үлэһиттэр! Биһиги дойдубутугар кимиэхэ да, хаһан да оноруллубатах санкциялар туһайыллыбыттарын үрдүнэн өрөспүүбүлүкэбит урут ылыллыбыт кирбиһилэри онуларынан хаалларбытын ааһан, үүнэр-сайдар тэтим улаатарын ситистэ. Саҥа сирэ Арасыйыа биир бигэ тирэҕинэн, экэниэмикэ бөҕө-таҕа эркининэн ааттаннааһын ааттанар. Ньызи, гааһы хостоохунна сыл ахсын саҥат-

тан саҥа рекордар олохтонолор. Алмааһы, чоһу уонна көмүһү хостоохунна бигэ көрдөрүүлээхпит. 2023 сылга эргэиһинэн баалабай бордодукта барыллаан 2,3 трлн солкуобайтан итэҕэһэ суох сыаналанар. Пандемия кэннинэн кэмнэ экэниэмикэбит үүнүүтүн тэтиминэн дойдуга инники күөҥнэ сылдыбыт.

Олоһу олоруу уһуна өрөспүүбүлүкэҕэ аан бастаан 73,5 сааска тэннэстэ. Хас биридди бэһис ыал элбэх оҕолоохторго кириһэр, оҕо төрөөһүнүн көрдөрүүтүнэн Арасыйыа сэттис миэстэлээхпит. 2023 сыл биир бэлиэ түгэни бэлэтээтэ – Саҥа сириг олохтоохторун ахсаана бэс ыйыгар биир мөлүдүөҥнэ тэннэстэ! Биһиги өрөспүүбүлүкэбит атын эргэиһинэн кытта биридди Арасыйыа тутулуга суох буолуутун, инники кэскилин туруулаһыыга кыайыыны уһансар. Буйуннарбыт Ийэ дойду көмүскэлигэр анал байыаннай дьайыы бастакы күннэригэр турумуттара. Биһиги хас биридди хорсун боотурбутунан киэн туттабыт уонна дьылларигэр кыайыы

көтөллөөх этэннэ эргиллэн кэллэригэр баҕарабыт! Үүнэр сыл барыбытыгар сэримтэ суох саҥа эйэлээх олоһу түстэтин! Уопсай кыайыыга Саҥа сириг тыһыынчачан олохтооһо тус кылаатын киллэрэр. Биһиги армиябытыгар, буйуннарбыт дьыл кэргэттэригэр көмөлөһөр амарах санаалаах дьоммутугар истинник махтанабын. Бүгүн биһиги сорукутунан улларыы-тэлэрийи кэмнэ этэннэ мүлчү түһүү эрэ буолбатах. Өрөспүүбүлүкэбит илин диэки хайыһыт Арасыйыа экэниэмикэтин үүнүүтүн-сайды-

тын хамсаатар күүһүнэн буоларга дьулуһуох тустаах. Саҥа сириг сүткэн баайа Арасыйыа доҕордуу дойдулары кытта аан дойду экэниэмикэтигэр өтөн кириитин торумун саҥа тутуу сүһүөҕэр кубулуйар. Арасыйыа Бэрэсидьиэнэ Владимир Владимирович Путин Уһук Илинги инфраструктураны сайыннарыыны көбүлээбитин түмүгэр кыһалҕалаах боппуруостары быһаарыы хас да төгүл тэтимирдэ диэн бэлиэтибим. Биһиги Арасыйыа элбэх омуктаах култууратын быстыбат сорҕотунан буолабыт. Ол НХСБ «Арасыйыа» форумга тэриллиттэ норуоттар икки ардыларынааҕы быыстапкаҕа дьэнкэтик көһүннэ. Өрөспүүбүлүкэ экспозициятыгар мөлүдүөн аҥаара киһи сырытта, биһиги ситиһилэритин дьон-сэргэ улаханник кэрэхсээтэ.

Күндү өрөспүүбүлүкэ олохтоохторо!

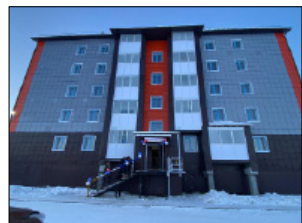
Биһиги уопсай ситиһиһитигэр эһиги хас биридди кылаакыт эмиз баар. Бу Сахабыт сиригэр олорор уонна үлэһир дьон биир ситимнээх үлэлэрин түмүгэ.

Элбэх омуктаах өрөспүүбүлүкэбит улуу Арасыйыаны кытта биридди бигэтик иннибит хоту хардылыбырбыт дьонун суолталаах. Арасыйыа Бэрэсидьиэнэ Владимир Владимирович Путин 2024 сылы дойдуга Дьыл кэргэн сылын биллэрдэ. Биһиги өрөспүүбүлүкэтигэр кэлэр сыл Оҕо саас сылын буолуоҕа. Хас биридди оҕо дьоллоох оҕо сааһы, таптала, сылаас сыһыаны билиэтээх, тус дьонун арыырыгар толору усулуобуйалаах буолуохтаах. Оҕолорбутугар аҕа көлүөнэттэн бэриллиттэ дьонун суолталааһы барытын – үрдүк өйү-санааны, Ийэ дойдуга бэриһиллээх буолууну үһүйдэхпытына, инники кэскилбит сырдыкыраас буоларыгар бигэ эрэллээх буолуохпут! Эһиги дьоллоох соргулаах Саҥа дьылы, эйэни, үтүөҕэ-кэрэҕэ эрли, дьолу, чэгиэн-чэбдик буолууну, төрөөбүт өрөспүүбүлүкэбит уонна улуу дойдубут туһугар ситиһилэри баҕарабын! Саҥа дьылынан!

**Саха Өрөспүүбүлүкэтин
Ил Дархана А.С. НИКОЛАЕВ**

Бэлиэ түгэн

135 ыал саҥа дьылларигэр киридилэр

Ахсынны 23 күнүгэр биһиги оройуонмутугар улахан суолталаах күн буолла. «Хаарбах дьыллар кэһөрүү» программанын 135 ыал саҥа квартираларын күлүүһүн туттулар. Комсомольскай уул. 99, 101, 125 дьылларин олохтоохторо саҥа сылы саҥа дьылларигэр көрсөр кыахтанналар.

Бэдэрэтчиктэр Альберт Васильев «Региональной сайдыы» ХЭТ

уонна Герман Терянов «Нидстрой» ХЭТ үтүө суобастаахтык үлэлэтилэр. Бүгүн барыта 5.500 кв.м. иэннээх дьыл үлэҕэ кирирдэ. Эһиил 10.000 тахса кв.м. кирирээҕэ. Аны кэлэр сыл олунньугар Кузаков уул. тутуллан бүтэн эрэр дьыл үлэҕэ кирирээҕэ. Дойдубут Президентэ Владимир Путин дьаһалынан 2030 сылга биир даҕаны хаарбах туруктаах дьыл хаалыа суохтаах.

Николаевтар дьыл кэргэттэрэ:

- Бүгүн биһиги дьыл кэргэннэ олус долгутуулаах күн. Саҥа квартирабыт күлүүһүн тутаммыт саҥа тэнгэ суох үөрэн турарбыт. Саҥа сылы саҥа квартирабытыгар көрсөөрү

түбүгүрөбүт. Дьылбитин көрдүүт, сылаас, сырдык ыраас үчүгэй квартира. Тэннэ сүүрбүт-көппүт үлэһиттэргэ, туттааччыларга улахан махталбытын тириэрдэбит, кэлэн иһэр бырааһынныктарынан эҕэрдэлиибит!

Ууну ыраастыыр саҥардыллыбыт ыстаансыа аһылынна

2023 сыл аһыах күнүнэн түмүктэнэри турдаһына, ахсынны 26 к. өссө биир улахан үөрүүлээх түгэн буолла. Ньурба куорат «Амакинка» микро-оройуонугар сууккаҕа 800 кубометр ууну ыраастыыр саҥардыллыбыт ыстаансыа аһыллытын тэрээһинэ ытылынна. Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев, Ньурба куорат баһылыга Геннадий Игнатьев аалай лиэнтэни быһа кырыйдылар. Эбийиэги саҥардан онорууга үлэлээбит дьонго истинг эҕэрдэ-махтал тыллара ананнылар, Махтал суруктар туттарылыннар.

Ыстаансыаны саҥардан онорууга «2019-2024 сс. Бүлүү улуустарын уунан хааччыыы тиһигин сайыннарыы туһунан» СӨ Бырабытыталыстыбатын Дьаһалын олоххо киллэри чэрчитинэн «Кэлэр көлүөнэлэр фондатыттан» 43 мөл. 414,5 тыһ. солк. көрүлүбүтэ. Итини таһынан улуус бүддьүөтүтэн 5 мөл. 186 тыһ. солк. аһаммыта. Онон барыта 48,6 мөл. солк. суумалаах

улахан үлэ ытылынна. Бэдэрэтчиктинэн Дьокуускайдааһы «Вариант Плюс» ХЭТ уонна миэстэтигэр үлэни толорооччунан (хос бэдэрэтчиктинэн) «Иванов Р.С.» ИП үлэлэтилэр. Саҥардыы-өрөмүөн үлэтэ ытылла илигинэ, ыстаансыа обо-рудованиета эргэ буолан сууккаҕа 400 кубометр ыраастаммыт ууну таһаарар этэ, онон сорох дьыллэри кыайан хааччыбата. Билигин балаһыанна чыҥха тубуста, ыстаансыа дьыннээх быраһыахтамыт кыамтатыгар тийэн үлэлээтэ. Саҥардан оноруу үлэтэ арыый эрдэ бүппүтэ эрээри, аһыллытын тэрээһинэ «ОДьКХ» ГУП Ньурбатааһы филиала эбийиэк таһынааһы үлэтин, чуолаан олбуорун бүтэригин кэнниттэн болдьонон ытылынна. Кэлэр сыл бүтэһигэр «Ыраас уу» нацпрогынан Вертолетка микро-оройуонугар сир аһыттан хостоон таһааран сууккаҕа 1200 кубометр ууну ыраастыыр ыстаансыа тутуллан үлэҕэ кирирээ былаанналар.

Бэйэбит информ.

Олохтоох салайыны

Ытыктабыллаах

Нурба улуунун олохтоохторо! Күндү биір дойдугаахтарбыт!

«Нурба улууһа» муниципальнай оройуон Дьаһалтатын уонна улус Сүбэтин аатыттан эһигини кэлэн иһэр саргылаах Саҥа дьылынан ис сүрэхпититтэн, итиитик-истинник эбэрдэлиһибит!

Арасыйыаҕа – Педагог уонна уһуйааччы, Өрөспүүбүлүкэҕэ – Үлэ, улуска - Олохтоох онгон таһаарыыны сайыннарыы сыллара этэнгэ түмүктэнэн эрэллэр. Бу сыл биһиэхэ араас үтүө да, уустук да түгэннэри тосхойдо. 2 сыл кэриҥэ салҕанан бара турар Анал байыаннай эһэрэссийэ үгүс дьиз кэргэни, хас биһирди киһи олохун таарыйда. 160-ча биһир дойдугаахтарбыт Ийэ дойдубутун уонна биһиги көмүскэлбитин туруулаһа сылдьаллар. Буйуттар дьиз кэргэттэригэр көмөлөһөр, кинилэри өйүүр – биһиги ытык иэспит. СВО кытыылаахтарыгар уонна кинилэр дьиз кэргэттэригэр көмө улуустаагы фондатыгар улус тэрилтэлэрэ, урбаанньыттар уонна биһирдиһэн дьон көхтөөхтүк кыттыһан бэйэлэрин кылааттарын киллэрдилэр. Биһиги үтүөкөн сүрэхтээх волонтердары-

Кэлэн иһэр Саргылаах Саҥа дьылынан!

тыгар, «Көмүскэл» ис сыабын үлэһиттэригэр уонна актыбыыстарбытыгар истин махталбытын тиэрдэбит.

Улууска норуот хаһаайыстыбатын үгүс салаатыгар элбэх үтүө түмүктэри ситистибит. Нурба куоракка сууккаҕа 800 м3 ууну ыраастыыр саҥардыллыбыт ыстаансийаны, «Саахалланар туруктаах дьизэлэртэн көһөрүү» судаарыстыбаннай бырагырааманан элбэх кыбартыралаах 3 олорор дьизни, Маарга 35 миэстэлээх оҥо уһуйаанын, Сүлэҕэ уонна Хатын Сьһыыга эдэр испислиһтэргэ аналлаах 4-түү кыбартыралаах уопсай дьизэлэри киллэрдит. Кэлэр сылга Үөдэйгэ 10/25 миэстэлээх оскуола-саадын, Нурба куоракка «Саахалланар туруктаах дьизэлэртэн көһөрүү» тосхолунан 32 кыбартыралаах дьизни киллэриэхпит. Итини таһынан, Чуукаарга 100/50 миэстэлээх оскуола-саад, Күндээдэҕэ спорт саалата, Антоновкаҕа 170 миэстэлээх норуот айымньытын дьыэтэ, Хаҥаласка 35 миэстэлээх оҥо уһуйаана тутулла тураллар.

Улахан үөрүүлээх түгэнинэн өрөспүүбү-

лүкэҕэ 3-с бөлөххө «Ыҕчат бэлиитикэтин уонна дьону патриотическай иити эйгэтигэр бастын муниципальнай оройуон уонна куораттаагы уокурук» кыайыылаабынан тахсыбыппыт буолла. Быйыл өрөспүүбүлүкэ улуска тиэрдит соруудахтарын толорууга көрдөрүүбүт, сүөһү ахсааньттан ураты, туолла. Быйылгы үтүө сайынҥа окко былааны - 106,6%, сиилэскэ, сенажка, бурдукка, хортуптуйу, оҕуруот аһын олордуга, үтүө соҕотуопкатыгар 100% толордубут. Сири кытта утумнаах үлэ быйыл даҕаны күүскэ барда. Нурба куорат Убайааныгар хапытаалынай өрөмүөн кэнниттэн 200 туюнналаах овоцехранилищени, Хаҥаласка – 75, Маалыкайга - 100 миэстэлээх саҥа хотоннор, Маалыкайга сана үтүө собуота, Күндээдэҕэ 200 туюнна оту харайар сеновал уо.д.а. эбийиктэр үлэҕэ киридилэр.

2024 сылга улуспут тэриллибитэ 200 сылыгар, 2027 с. Нурбаҕа СӨ норуоттарын IX Спортивнай оонньууларыгар бэлэмниһи барар. Нурбабытын сайыннараҕа биһир ситимнээх үлэ ытыллар. Олорор дьизэл-

ри, үөрэх, култуура, доруобууа харыстабылын уонна спорт эбийиктэрин тутуу, улуссалары аспааллыбыт, куоракка уонна нэһиликтэргэ СӨ олохтоох көбүлээһиннэрин бырагырааматынан бырайыактары олоххо киллэрин аныгы инфраструктураны тэрийэбит.

2024 с. биһигини дойдуга үрдүнэн сүҥкэн суолталаах бэлиитикэскэй түгэн – РФ Бэрэсидьиэнин быыбара күүтэр. Улуспут дьон-сэргэтэ сайдыы суолун тутуһан, итиннэ көхтөөхтүк кыттыһар бигэ эрэллээхпит.

Күндү биһир дойдугаахтарбыт! Бу ааһан эрэр сылы кытта энэрдэспит уустугу-күчүмэҕэйи утааран, кэлэр кэскилгэ эрмниһилээх уонна бигэ санаалаах тиһиэн кэлбит 2024 сылга эрэллээхтик үктэнэн кириэххэ. Бу кэлэн иһэр сыл элбэх ситиһини, үгүс үтүөнү тосхойдуң. Эһиэхэ баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну уонна табыллыыны!

«Нурба улууһа» МО баһылыга
А.М.ИННОКЕНТЬЕВ.
Улуус Сүбэтин бэрэссэдээтэлэ
Н.М.МИХАЙЛОВА.

Обращение главы Нюрбинского района Алексея Иннокентьева

В преддверии наступающего Нового года от всей души, горячо и сердечно поздравляю вас всех с наступающим Новым 2024 Годом!

Уходящий 2023 год был годом проверки на прочность консолидации нашего общества, нашего с вами мужества и стойкости. Мы все понимаем, что продолжающаяся уже второй год Специальная военная операция, которая идет сейчас на дальних рубежах нашей страны – это битва за наше общее будущее, и она требует объединения усилий всех слоев общества. Выстоять в этой борьбе и победить – наш долг перед своими предками, победившими фашизм, и обязанность перед будущими поколениями. Многие жители нашего района, наши воины посчитали своим долгом встать на защиту национальных интересов и отправились на передовую. А наша с вами святая обязанность – всеми силами их поддерживать, приближая нашу общую победу, заботиться об их семьях, чтобы наши воины были всегда уверенными в том, что с их близкими все в порядке.

В феврале, мае и ноябре текущего года при содействии единого Координационного центра Якутии, нами организован выезд в зону Специальной военной операции для встречи с военнослужащими и передачи гуманитарных грузов. Доставлено более 4-х тонн грузов, в том числе квадрокоптеры, антидроновые ружья, прицелы ночного видения, рации, электрогенераторы, керосиновые обогреватели, маскировочные сети, комплекты вещевых мешков, якутские ножи и продукты питания. Также для нужд наших военнослужащих передано 2

автомобили «Нива», 4 автомобиля марки «УАЗ», на днях должны доставить еще 2 автомобиля «УАЗ». Особую благодарность хочу выразить нашим женщинам из волонтерского швейного цеха «Комускэл» и их добровольным помощникам. Показателем небывалой консолидации и единения общества продолжает оставаться успешная деятельность районного Фонда поддержки военнослужащих и их семей. С начала СВО всего поступило безвозмездных перечислений от граждан и организаций всех форм собственности в размере 18,6 млн. рублей. Средства Фонда расходуются по решению Оперативного штаба на материальную поддержку военнослужащих и их семей, а также на приобретение снаряжения и экипировки. Деятельность Фонда полностью прозрачна, сведения публикуются в районной газете «Нурба» и на сайте издания.

В рамках действующей муниципальной программы социальной поддержки граждан Нюрбинского района, оказана материальная помощь на проведение капитального ремонта и благоустройства жилья 49-ти семьям военнослужащих на общую сумму 11 млн. рублей.

К сожалению, в это тяжелое время нам приходится испытывать и тяжелую утрату. В нашей памяти навсегда останутся имена участников Специальной военной операции, отдавших свою жизнь за Родину. Их мужество и отвага, их верность долгу гражданина и солдата всегда будут примером истинного патриотизма и любви к Отчеству. Имя одного из них – старшего тренера УОР им. Р.М. Дмитриева Станислава Потапова, посмертно награжденного орденом Мужества, присво-

ено Убоянской средней школе. Прошу почтить память погибших бойцов минутой молчания.

Экономика нашей страны выстояла и выдержала беспрецедентные санкции со стороны недружественных государств. Экономика района продолжает показывать стабильный и поступательный рост. В 2023 году доходы бюджета района составили рекордные 5,7 млрд. рублей, в том числе дотации на выравнивание бюджетной обеспеченности и на поддержку мер по обеспечению сбалансированности - 1,6 млрд. рублей, субвенции на осуществление переданных полномочий - 2,6 млрд. рублей, субсидии - 439 млн. рублей, иные межбюджетные трансферты - 126 млн. рублей и прочие безвозмездные поступления - 373 млн. рублей. Собственные налоговые и неналоговые доходы района составили 651 млн. рублей.

В полном объеме выполняются все социальные обязательства, в том числе муниципальные меры социальной поддержки граждан, которые являются единственными по республике.

Оказана материальная помощь 197 гражданам, попавшим в трудную жизненную ситуацию, а также гражданам, представляющим положительный имидж района на общую сумму 4,5 млн. рублей;

Оказана материальная помощь 83 гражданам для лечения онкологических заболеваний на общую сумму 3,4 млн. рублей;

Оказана единовременная материальная помощь в честь годовщины Победы в Великой Отечественной войне ветеранам тыла и категориям граждан «дети войны» на общую сумму 711 тыс. рублей;

Выплачены сертификаты

муниципального материнского капитала «Нюрбинская семья» за рождение четвертого и последующих детей 53 семьям на общую сумму 5,3 млн. рублей;

Выплачена единовременная материальная помощь 1 семье в рамках муниципальной подпрограммы «Демографическая и семейная политика в Нюрбинском районе» за принятие ребенка в семью на воспитание, в размере 115 тыс. рублей.

В столь непростое для всех время испытаний, поддержка социально-уязвимых слоев населения остается для нас ключевым приоритетом, в связи с чем действие муниципальной программы социальной поддержки граждан Нюрбинского района в полном объеме будет продолжено в 2024 году.

Комплексное развитие экономики и повышение уровня жизни населения невозможно обеспечить без развития транспортной инфраструктуры и строительства новых объектов. Несмотря на все финансовые трудности, в этом году мы продолжили в ударном темпе ремонт муниципальных автомобильных дорог и строительство социально-значимых объектов.

Продолжены работы по реализации пилотного проекта асфальтирования улиц сельских поселений. В рамках софинансирования с Дорожным фондом РС(Я), произведены работы по асфальтированию улиц с. Антоновка и с. Нурба-чаан общей протяженностью 2,2 км. Совместно с Министерством транспорта и дорожного хозяйства РС(Я) мы планируем и дальше продолжать реализацию данного пилотного проекта. В 2024 году будут заасфальтированы центральные улицы с. Дикимдя и с. Маар общей про-

тяженностью более 2 км.

В результате аномальных ливневых дождей в осенний период 2022 года, из-за большого объема паводковых вод, весенней текущей года на муниципальных автомобильных дорогах образовалось много пучинистых и размытых участков, вследствие чего часть поселений Мархинского куста осталась без транспортной связи с районным центром. Благодаря оперативному взаимодействию с органами государственной власти, удалось привлечь субсидии из государственного бюджета РС(Я) на проведение аварийно-восстановительных работ в размере 19,3 млн. рублей. Кроме того, из бюджета района были выделены дополнительные бюджетные ассигнования для устройства водопропускных труб на размытых участках в размере 10,7 млн. рублей.

В целях обеспечения бесперебойного сообщения через р. Конончан в 2024 году с ответственности республики безвозмездно будут переданы понтоновые звенья в количестве 10 ед.

В 2019 г. нами было получено положительное заключение по проекту строительства мостового перехода через речку Конончан, проект был передан в Министерство имущества и земельных отношений, и Министерство транспорта и дорожного хозяйства РС(Я). В ценах того времени сумма объекта составила около 1 млрд. руб. Ведутся работы по передаче автодороги «ФАД "Виллой-752 км" - Чукар – Накын - Эйик» в республиканскую собственность, и работы над документацией автодорог «ФАД-752 км» - Чукар-Накын», «Эйик-Накын». Во исполнение протокольного поручения Главы РС(Я) Мини-

стерством транспорта и дорожного хозяйства РС(Я) принято судьбоносное для жителей Мархинского куста решение о строительстве мостового перехода через речку Конончан в 2025-2026 гг.

Также в ближайшей перспективе планируется закончить работы по асфальтированию основных улиц г. Нюрба. В план работ включены улицы мкр. Вертолетка, 40 лет Победы, Лермонтова, Христофора Максимова, Пушкина, Стрижевского и улица Убоян.

Кроме того, ведутся работы по включению в федеральные и государственные программы ремонта муниципальных автомобильных дорог «Акана-Чкалов», «Киров-Чукар» и «Чукар-Бысыттаах».

В текущем году мы построили и ввели в эксплуатацию детский сад на 35 мест в с. Маар, 4-квартирные жилые дома для молодых специалистов в с. Сюля и с. Хатын-Сысы. В рамках национального проекта «Жильё и городская среда», успешно продолжает реализовываться программа переселения граждан из ветхого и аварийного жилья. На прошлой неделе введены в эксплуатацию 3 каменных многоквартирных дома общей площадью 5434 кв. метра. Новые квартиры получили 135 счастливых семей из г. Нюрба. На днях установлена первая свая больницы комплекс в г. Нюрба.

В 2024 году будет завершено строительство объектов «Школа-сад на 10/25 мест» в с. Едей, «Спортивно-оздоровительный комплекс» в с. Кюндя и «Дом народного творчества в с. Антоновка». Продолжаются работы по строительству школы-сада на 100/50 мест в с. Чукар и детского сада на 35 мест в с. Ынахсыт. В ближайшей перспективе начало строительства двух ключевых объектов образования в г. Нюрба – это школа на 360 мест в мкр. Убоян и новое здание 3-й школы на 550 учащихся.

В рамках федеральной программы модернизации школьных систем образования проведен капитальный ремонт Хатынской СОШ. В 2024 году также за счет средств федерального бюджета запланирован капитальный ремонт Мархинской СОШ.

10 августа 2023 года произошло знаковое событие – были начаты работы по закладке свайного поля объекта «Стадион на 3000 мест с теплым легкоатлетическим манежем» в г. Нюрба. Объект строится в рамках инвестиционной программы РС(Я) как флагман и основная база для проведения в 2027 году IX Спортивных игр народов Якутии. Застройщиком выступает СК «Сэттэ». Объект будет введен в эксплуатацию в конце 2025 года.

Спортивные игры народов Якутии, которые пройдут в Нюрбе в 2027 году, должны послужить мощным толчком для развития спортивной инфраструктуры нашего района. Начиная с 2024-2025 годов, мы планируем построить с привлечением различных источников финансирования дополнительно 5 спортивных сооружений: Физкультур-

но-оздоровительный комплекс с плавательным бассейном в г. Нюрба, заа спортивных единоборств с интернатом на 50 мест и стрелковый комплекс в с. Антоновка, спортивные залы в селах Чаппанда и Сюля.

Большая работа проведена в части строительства и модернизации систем водоснабжения нашего района. В рамках государственной программы развития систем водоснабжения Вилюйской группы улусов, за счет безвозмездных перечислений из Целевого фонда будущих поколений РС(Я) завершена модернизация станции очистки питьевой воды производительностью 800 м3 в сутки в мкр. Амакинка г. Нюрба. Общий объем финансовых вложений составил 48,6 млн. рублей. Также новая водоочистная станция введена в Акаинском наслеге.

В рамках национального проекта «Чистая вода» подписано соглашение о строительстве водоочистной станции мощностью 1200 кубометров в сутки со скважинной насосной станцией 1-го подъема в г. Нюрба на сумму 511 млн. рублей, за счет средств федерального бюджета. Объект будет введен в эксплуатацию в декабре 2024 года;

Кроме того, за счет безвозмездных поступлений из Целевого фонда будущих поколений РС(Я) в размере 31 млн. рублей будет закуплена продукция производственно-технического назначения (ППТН), необходимая для строительства и ремонта наиболее проблемных участков системы водоснабжения г. Нюрба.

Все это в совокупности позволит обеспечить чистой питьевой водой из систем центрального водоснабжения более 6 тысяч жителей г. Нюрба, 16 образовательных учреждений, 5 учреждений здравоохранения, 3 учреждения культуры и другие организации.

На территории сельских поселений Нюрбинского района функционируют 12 водоочистных сооружений. В рамках муниципальной программы «Обеспечение качественными жилищно-коммунальными услугами» все они получают субсидии на разницу тарифов из бюджета муниципального района. В сельских поселениях отпускная цена за бутылку очищенной питьевой воды емкостью 19 литров составляет 55 рублей, за бочку емкостью 200 литров - 220 рублей.

Важнейшим направлением государственной политики является защита здоровья населения и доступность качественной медицины для каждого. В 2021 году наш Ил Дархан Айсен Сергеевич Николаев объявил в республике Десятилетие здоровья, поставив цель добиться за эти годы коренных перемен в укреплении общественного здоровья, в формировании ответственного отношения каждого человека к своему здоровью, в восприятии культуры здорового образа жизни как нормы для всех.

В этом году мы своими силами отремонтировали и запустили новый амбулаторный гемодиализный центр в г.

Нюрба. Центр может обслуживать жителей всей вилюйской группы улусов бесплатно. Пациенты с почечной недостаточностью ранее получали диализ только в Якутске. Теперь эта помощь стала более доступнее.

19 декабря – заложена первая свая нового лечебного корпуса в г. Нюрба. Оснащенный по последнему слову медицинской техники современный объект будет построен и введен в эксплуатацию в 2025 году в рамках реализации государственной программы «Модернизация первичного звена здравоохранения РС(Я)».

В этом году мы полностью отремонтировали и ввели в эксплуатацию овощехранилище на 200 тонн на базе бывшего пищекомбината Нюрбинского района. Построили молокозавод в с. Малыкай, сенохранилище на 200 тонн в с. Кюндя, два коровника: в с. Ынахсыт на 70 голов и в с. Малыкай на 100 голов. В следующем году мы планируем построить еще один коровник в Кангаласском наслеге, а также конезавод в с. Малыжгар.

В рамках реализации программы развития кормопроизводства, приобретено специализированное оборудование для производства комбикормов. В 2024 году мы планируем обустроить комбикормовый мини-завод на базе Нюрбинской кормовой компании в с. Сюля. Общий объем производства комбикормов для крупного рогатого скота в год планомерно составит 250-300 тонн.

Отдельно хочу отметить позитивные сдвиги в сфере закупки сырого молока у сельхозтоваропроизводителей. В этом году мы увеличили количество заготовителей до трех: это СППК «Илгэ» с Таркайинского наслега, СППК «Уйгун» с Хорулинского наслега и ПСК «Дьулуур» с Жарханского наслега. План по заготовке молока выполнен на 100%, что составляет 3748 тонн.

Во время своего рабочего визита в августе текущего года глава республики Айсен Сергеевич Николаев отметил, что в целях проведения мягкой реформы системы агропромышленного комплекса необходимо возрождать лучшие наработки и практики прошлого, в частности, это касается воссоздания и развития сельскохозяйственной кооперации. Несомненными плюсами сельскохозяйственной кооперации является открытие новых возможностей для реализации своей продукции и снижение затрат за счет увеличения масштабов производства. В перспективе это должно привести к тому, что цены на сельскохозяйственную продукцию снизятся за счет создания полной цепочки от выращивания до переработки и реализации через собственную сбытовую розничную сеть.

С учетом этого мы планируем, начиная с 2024 года, провести переориентацию наших приоритетов в сфере агропромышленной отрасли, в первую очередь, на поддержку и развитие сельскохозяйственной кооперации. Мы будем поддерживать усилия наслегов, оказывая финансовую помощь для стро-

ительства новых коровников сельскохозяйственными кооперативами. В этой связи я отмечаю положительную работу Хорулинского и Кангаласского наслегов. На базе Кангаласского наслега будем создавать базовое хозяйство как пример для остальных наслегов. Также продолжим развивать скороспелую отрасль животноводства, есть задумка, как и в прошлом году, организовать централизованную поставку населению поросят.

В последние годы мы целенаправленно содействуем развитию институтов гражданского общества. Появились и активно развиваются самые различные институты гражданского участия, в число которых входят, в первую очередь, некоммерческие организации, территориальные общественные самоуправления, клубы по интересам, объединения отцов, матерей и бабушек. Общее количество официально зарегистрированных некоммерческих организаций в Нюрбинском районе составило 33 единицы, территориальных общественных самоуправлений – 17.

Территориальное общественное самоуправление (ТОС) сегодня является резервом развития демократии, способом вовлечения граждан в управление общественными процессами, а также действенным механизмом привлечения финансовых средств и реализации локальных, но от этого не менее значимых социальных проектов.

В 2023 году за счет средств бюджета Нюрбинского района, по итогам открытого конкурса выделены субсидии на развитие некоммерческих организаций и территориальных общественных самоуправлений на общую сумму 1 млн. рублей. Кроме того, за счет средств государственного бюджета республики привлечены субсидии и гранты на общую сумму 1 млн. рублей.

В наступающем году с учетом проводимой политики государственных властей, мы намерены продолжить активную поддержку и развитие институтов гражданского общества, в том числе и неформальных объединений матерей и бабушек, которые с наилучшей стороны проявили себя с начала Специальной военной операции.

Уходящий год указом Президента Российской Федерации был объявлен Годом педагога и наставника. Основная миссия Года – это признание особого статуса педагогических работников, в том числе выполняющих наставническую деятельность. Наш район активно принимал участие во Всероссийских и республиканских мероприятиях, и нас радуют успехи наших педагогов, учащихся и воспитанников дошкольных учреждений.

Завершающим мероприятием Года педагога и наставника в Нюрбинском районе стал III Вилюйский образовательный форум «Политехническое образование: новые вызовы» с участием педагогов Вилюйского региона, министра образования и науки Нюргуны Соколовой и других.

На 2024 год в целях дальнейшего развития системы образования мною поставлены следующие задачи:

1. Продолжить работу по повышению качества образования, пересмотреть механизмы и подходы для совершенствования системы;

2. Особое внимание уделить качеству питания детей в школах и детских садах, увеличить долю закупки натуральной местной продукции;

3. Школьным спортивным клубам усилить работу по развитию массового спорта среди учащихся;

4. Образовательным учреждениям совместно с профессиональными образовательными учреждениями усилить работу по реализации проекта «Моя первая профессия»;

5. Советникам директоров по воспитанию уделить особое внимание патриотическому воспитанию, формированию среды для будущего здорового и активного гражданина, работе с одаренными и талантливыми детьми.

В наступающем 2024 году мы отмечаем юбилей - 200-летие образования Мархинского улуса. Нами проведена большая работа с правительством Республики Саха (Якутия) и профильными министерствами для включения в План мероприятий и смету расходов организацию юбилейных и культурных мероприятий, съемку документального фильма, издание книг, строительство и капитальный ремонт социально-значимых объектов, асфальтирование дорог.

Также на приоритетной повестке остается подготовка к долгожданному празднику спорта – IX Спортивным играм народов Якутии, которые, напомним, пройдут в 2027 году на территории Нюрбинского района.

2024 год объявлен в России Годом семьи, в Республике Саха (Якутия) – Годом детства. Уважаемые коллеги, друзья, жители Нюрбинского района! В преддверии больших культурных и спортивных событий в нашем районе, с учетом необходимости улучшения технического и эстетического состояния наших объектов, дорог, общественных пространств, решения существующих проблем с вывозом и утилизацией отходов, объявляю ближайшие два года - 2024-й и 2025-й в Нюрбинском районе – Годами комфортной среды! Нам важно реализовать мероприятия, направленные на улучшение качества жизни людей, семей с детьми. Наличие комфортной среды самым положительным образом влияет на повседневную жизнь людей, что в конечном итоге стимулирует повышение творческого и производительного потенциала населения.

Ытыктабыллаах Нюрба улуун олохтоохторо! Нюрба улуун салалтатын уонна тус бэйэм ааппыттан эйигини кэлэн иһэр Саргылаах Саҥа дьылынан ис сүрэхпиттэн итиитик-истинник эһэрдэлиибин! Бу кэлэн иһэр сыл кыайыны, элбэх ситиһини, үгүс үөрүүнү-көтүүнү тосхойдун!

Новый год

Зимний праздник детворы

25 декабря в Нюрбинском драматическом передвижном театре состоялся новогодний утренник для детей-инвалидов, организованный администрацией МР

«Нюрбинский район» и Управлением социальной защиты населения и труда.

Праздник детворы новогодними поздравлениями открыли глава МР «Нюрбинский район» Алексей Иннокентьев, мэр г. Нюрба Геннадий Игнатьев, они пожелали детям крепкого здоровья, счастливого детства, праздничного веселья и радостного настроения.

Артистами театра для детей было представлено новогодняя театрализованное представление "Три богатыря и Змей Горыныч". Детям раздали новогодние подарки от администрации района и от благотворительного фонда "Харысхал".

Празднично одетые и дети и родители фотографировались

с Дедом Морозом, Снегурочкой и сказочными героями, веселились, танцевали и играли в разные игры. По итогам веселых соревнований все дети получили призы от общества инвалидов.

Новогоднее мероприятие прошло на высоком организационном уровне. Дети и родители остались очень довольны.

Лариса АНДРЕЕВА

Түөлбэлэргэ

Таптаа олорор сиргин!

Антонина СЕМЕНОВА

Ахсынньы 23 к. «Кыталык» култуура дыбарыаһыгар «Нурба куорат» МТ дыһалтата тэрийиитинэн «Таптаа олорор сиргин» куорат түөлбэлэрин икки ардыларынаабы култуурунай-спортивнай бэстибээл түмүгүн таһаары буолла.

Тэрээһингэ улуус баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев уонна куорат тэрилтэлэрин салайааччылары кыттыны ыллылар.

Быйыл Нурба куоратыгар түөлбэ үлэтэ төрүттэммитэ 15 сылын бэлиэтиир. Улуус, куорат баһылыктара Алексей Иннокентьев, Геннадий Игнатьев куорат үөрүүлээх тэрээһинигэр түөлбэни төрүттэспит түөлбэ салайааччыларын чиястээтилэр.

2008 сыллаахха Нурба куорат олоор уокуруктарынан араарыллан түөлбэнэн үлэ сағаламмыта. Оччотооһу кэмгэ куорат баһылыгынан Михаил Маркович Пан-си-хэ үлэтиирэ. Аан бастаан кыһыны атаары бырааһынныгыттан сағалаан араас тэрээһиннэргэ түөлбэлэр көхтөөхтүк кыттан барбыттара. Түөлбэ үлэтэ ағардас тэрээһиннэргэ эр кыттыынан мунурдаммата, биридилээн ыалларга, кыһалғалаах дьонго туох кыалларынан көмө оғороллоро. Куорат баһылыга Михаил Пан-си-хэ түөлбэ үлэтин өйүүр буолан, үлэ көхтөөхтүк барара.

Оттон быйыл «Таптаа олорор сиргин» куорат түөлбэлэрин икки ардыларынаабы култуурунай-спортивнай бэсти-

бээл тэриллэн, араас күрэхтэр ытылыннылар. Куорат баһылыга Геннадий Васильевич Игнатьев, баһылык солбуйааччыга Павел Семенович Необутов уонна куорат дьокутааттара, түөлбэ салайааччылары, олохтоохтору быһаччы кыттаннар оҕо былаһааккалары сөргүтүллэн оғорулуннулар, ырааһырды, суоллары оғоруу, уулуссалары сырдатты үлэлэрэ бардылар, олоор түөлбэлэринэн дьуолка туруорааһынынан, киэргэтинэн түмүктэннэ.

Сыллаабы түмүк таһаарытын түмүгүнэн куорат түөлбэлэрэ: "Портовской" түөлбэ - «Арыллы», "Амакинка" түөлбэ - «Инникигэ эрэһии», "Партизанская" түөлбэ - "Потенциал", Киин түөлбэ - «Уопуттаах», "Вертолётка" түөлбэ - «Күүстээх», "Убайаан-2" - «Бэриниилээх буолуу» ааты ыланнар, бэстибээл номинаннарынан буоллулар.

Бэстибээл түмүгүнэн куорат баһылыга Геннадий Игнатьев кыайылаахтары ааттаталаата. Ол курдук, "Сэбиэскэй" түөлбэ (Евдокия Ивановна Мьякунова) - 500 000, "Лермонтовская" түөлбэ (Виктория Валерьевна Степанова) - 1 000 000, кыайылаабын "Убайаан-1" (Егомина Саргылана Павловна) - 1 500 000 солк. суумалаах сэртипикээттэринэн үөрүүлээх быһыыга-майгыга нағараадаланнылар. Куорат баһылыга кэлэр сылга бииргэ түмсүүлээхтик үлэтииргэ ыңгырда.

Сылы түмүктүүр тэрээһин «Таптаа олоор сиргин» символлаах туордунан күндүлээһининэн түмүктэннэ.

СВО

Нурбаға «Көмүскэл» иис сыағар үлэ күргүөмнээхтик барар

Нурбаға анал эпэрээсийэ сылдыааччыларга анаан «Көмүскэл» иис сыаға өрөбүл суох тохтообокко үлэтиир. Анал эпэрээсийэ барыахтаах сакааһы тигиигэ нэһиликтэртэн, куорат тэрилтэлэртэн уонна биридилээн ийэлэр, эбээлэр, эдэр кыргыттар көмөҕө турунан, УАЗ массыынаға анал маскировочнай сиккэ тигиитигэр күргүөмүнэн кэлэн кыттыны ылбыттара.

- Сотору кэмнинэн айаннахтаах УАЗ массыынаға маскировочнай сиккэ таналлар. Кэлин флис матырыйаалтан кууркалары, халын худи толстовкалары тиктибит.

Анал байыаннай эпэрээсийэ сылдыааччылар дойдуларыгар уопускаға кэллэхтэринэ «Көмүскэл» иис сыағар таарыан ааһаллар, тус бэйэлэрин, доботторун ааттарыттан махталларын тиэрдэллэр, туох тийибэтин этэллэр. Соторутаағыта сапер уол анал көстүүм уонна плащ-накидка сакаастаан тиктэрдэ. Эр дьоннор айанна тутар суумкаға наадылалларынан, урукку палаатканан

анал сакааһынан суумка тиктибит. 50x50 араамаға шлём таһынан кэтиллэр маскировочнай сиккэ оғоруллуохтаах.

Дрону утары анал бүрүөһүннээх таһаһы улуус дьаһалтата сакаастаан ағалбыта. Бу күннэргэ нэһилиэнньэттэн туттуллубат балааккалар, бириһиэннэр, туттулуон сөптөөх илимнэр наадалар.

Түгэнинэн туһанан, «Күндээдэ нэһилиэгэ» МТ (Я.Е.Замятин), «Алмасэргибан» Нурбатаағы эбии офиһын салайааччыта И.Г.Гуляева, соторутаағыта Хангалас нэһилиэгин ийэлэрэ, эбээлэрэ оскуола көмөлөһөн 4 мас-

кировочнай сиккэ уонна биридилээн дьон көмө оғорбуттарыгар «Көмүскэл» иистэнэр сыах аатыттан махталбытын тиэрдэбин, - диир салайааччы Галина Фёдорова.

Ахсынньы 26 күнүгэр улуустаағы Култуура департаменыгар норуот маастардарын уонна тимир уустарын чиястээһингэ «Көмүскэл» иис сыағын салайааччытыгар Галина Дмитриевна Фёдороваға, Зинаида Николаевна Мухоплеваға, Анна Андреевна Петроваға «Уус-уран оғорук маастара» ааты инэрдилэр.

Антонина СЕМЕНОВА

Кэлэн иһэр Сага дьылынан!

Ытыктабыллаах Аға дойду Улуу сэриитин тыһылын бэтэрээннэр, күндү сэри сылын оғолоро, анал байыаннай дьайы кыттыылаахтара, үлэ бэтэрээннэр!

Эһигини барыгытын кэлэн иһэр Сага сылынан Ытык сүбэ, бэтэрээннэр сэбиэтэрин ааттарыттан ис сүрэхтэн эғердэлибит!

Кыайыны уһансыбыт, билегин да кыайы туһугар сылдыар дьоннорбутугар, бүтүн норуотунан түмээн сүгүүрү кэммит, өссө төгүл өйү-санааны иштии, дойдуга тапталлаах, бэриниилээх сыһыаны олохтуурга кэрдиис кэм

кэллэ. Дойдубут күүһүн бөғөргөтөргө, олохпут бигэ туруктаах буоларыгар эйэлээх олох иһин туруулаһарга Эһиги, ағам саастаах дьоммут, холобур буолабыт. Барға махтал, үрдүк таптал, алыптаах алгыс тыһыларын аныбыт күндү дьоннорбутугар, оғолорбутугар.

Бағарабыт сир үрдүгэр баар бары үтүөнү-кэрэни, уйгуну-быягы, чэгиэн доруобуйаны, улун үйэни, ыраас халлааны, эйэлээх ологу. Үүнэр сыл ағаллын хас биридди дьиз кэргэнгэ истин-эйэзэ сыһыаны, тапталы, үтүө санааны, нусбааччы ологу!

Нурба улуунун Ытык Сүбэтэ, Бэтэрээннэр Сэбиэттэра.

Сыл бастынгара

Сыл бастынг спортсменнара

Сыл устата бастынг көрдөрүүлээх спортсменнарбытын, тренердэрибин улахан ситиһиилэргитинэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит! Улуус, республика, Арасыйа, Бүтүн Аан дойду таһымнаах күрэхтэргэ кыттан, дойдугут аатын ааттатан, спорт сайдытыгар сүнгэн кылааккытын киллэрэ сылдыаргытын сыаналаан, кэлэр кэнчээри ыччакка холобур буолар дьоммутунан киэн туттабыт. Өрүү спорду доҕор онгостон, чөл туруктаах, кыайы, дьулуур, тулуур аргыстаах биригэн-бириг кыайылар сизтиһинэн кэлэ турдуннар! Үүнэр 2024 сылга өссө үрдүк ситиһиилэри, доруобуйаны, дьолу-соргуну, дьизэ кэргэнгитигэр, чугас дьоннугар өрүү сырдык эрэ арыалластын!

Улуустаагы спорт управление пресс-киинэ

1. Дзюдо. Полина ИУДИНА – дзюдоҕа Арасыйа спордун маастара. Тренерэ Соловьев Эдуард Исаевич

2. Кикбоксинг. Михаил ИВАНОВ – кикбоксаҕа Арасыйа спордун маастара. Тренерэ Алексеев Андрей Васильевич

3. Чэпчэки атлетикаҕа, дьоруон быраҕыга (адаптивнай спорт көрүнгэр) - Василина ИВАНОВА. Тренерэ Давыдов Петр Николаевич

4. Самбо. Ольга ЛИХОТА – самбоҕа Арасыйа спордун маастара. Тренерэ Соловьев Эдуард Исаевич

5. Мас тардыһыта. Ньургуйаана НИКОЛАЕВА – мас тардыһытыгар маастарга кандидат. Тренерэ Иванов Иван Васильевич

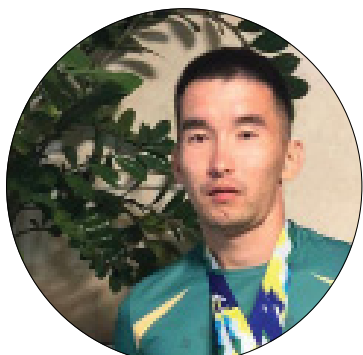
6. Көңүл тустуу. Александр АВЕЛОВ – көңүл тустууга маастарга кандидат. Тренерэ Яковлев Будимир Григорьевич

7. Бокса. Родион ХАТЫЛЫКОВ – боксаҕа маастарга кандидат. Тренерэ Дмитриев Николай Александрович

8. Дуобат. Александр ЕФИМОВ – Арасыйа спордун маастара. Тренерэ Ушницкий Петр Петрович

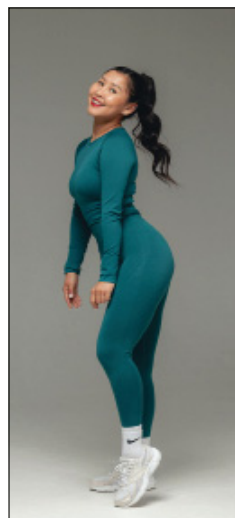

9. Сахалы атах оонньуларыгар. Эрэл ТИХОНОВ – Саха Өрөспүүбүлүкэтин атах оонньуугар спорт маастара. Тренерэ Семенов Афанасий Васильевич

10. Хабылык, хаамыска. Ньургун СЕМЕНОВ – саха төрүт остуол оонньуларыгар СӨ спорт маастара. Тренерэ Белоловская Надежда Николаевна

Кэннибэр күүстээх өйөбүл баарын эппинэн-хааммынан биллим

“Саха” НКИХ өссө бири “Үнкүүлээ” бырайыагар эмиэ биһиги бири дойдулаахпыт, Антоновка кэрэ кыһа Снежана Николаева кыайылаабынан табыста. Ньурбалар 8 нэдиэлэ устата кыыстарыгар куоластаан, тэнгэ долгуйан күөх экраны манаатылар.

Снежана Николаева, «Эндорфин» фитнес-киин тренерэ:

- Бэйэм Антоновкатан төрүттээхпин. Оскуоланы бүтэрэн баран Тыа хаһаайыстыбатын техникумугар юрист идэтин кыһыл дипломунан, салгыы АГАТУ кириэн эмиэ кыһыл дипломунун бүтэрдим. Киһини өйдүөхпүттэн олоххо көхтөөх киһибин. КВН, ырыа, театральнай куруһуок буоллун, спорт буоллун, аҥаар кырытыттан барытыттан ылсан иһэрим. Арай үнкүүнэн эрэ дьарыктамматаҕым. Оскуоланы бүтэрэр сылбар аныгы үнкүү хайысхата арыллыбытыгар кириэн бири эрэ сыл иһигэр “тото” дьарыктаммытым. Устудьуоннуур сылларбар үнкүүлүүр баҕам

батарбакка, аҕыйах оҕону мунньаммын бэйэбит дьобус үнкүү кэлэктибин тэрийэн араас тэрээһиннэргэ кыттарбыт.

Уонна сайынҥы, кыһынҥы сынныалаҥмар дойдубар кэллим да, такситтан түһээт тутта кулубум диэки элээрэ турабын. Онно оҕолорго, ыччаттарга үнкүү туруоран араас күрэхтэргэ наар миэстэбэ тиксэрбит. Дойдубар улуу үнкүүһүт курдук көрөллөр (күлэр).

“Үнкүүлээ” бырайыакка кытын диэн ыңгырыттарыгар тутта сөбүлэспитим. Уопсайа 8 нэдиэлэ устата буолла. Барыта 7 үнкүүнү туруордубут, сэрэбэй быһытынан наһаа үчүгэй хамаандаҕа түбэһэммин кыттарбыттан бэйэм да дуохуйууну ыллым. Уонна Ньургуйаана Владимировна, Наталья Егоровна курдук күүстээх салайаччылар оскуолаларын ааһаммын үнкүүһүт эрэ буолбака, артыс быһытынан эмиэ кыһаллан түмүгэр финалга табыстыбыт.

Кэннибэр күүстээх өйөбүл баарын эппинэн-хааммынан биллим. Ньурбам, Антоновкам дьонно-сэргэтэ, “Куочайым ыччаттар” куоластааһын саҕаланаатын кытары социальной ситими отой ылан кэбистилэр. Онон кинилэргэ улахан махталбын уонна тапталбын тириэрдэбин. Барыгытын кэлэн иһэр Саҥа дьылыннан, бырааһынныктаабы тэрээһиннэргэ көрсүөхпүт!

Лена ПЕТРОВА

Кыайыпыттан олус үөрдүм

Быйыл үгүс көрөөччү күөх экран нөҥүө ытыллар “Арыыга” реали-шоуга Ньурба уола кытта сылдыарыгар “Ыалдьан” куоластаатылар. 8 күннээх бырайыак түмүгэр Малдыаҕар орто оскуолатын дириэктэрин эт., информатика учуутала Артем Семенович Кириллин кыайылаах үрдүк аатын ылан ньурбалар үөрүүлэрин үксэттэ.

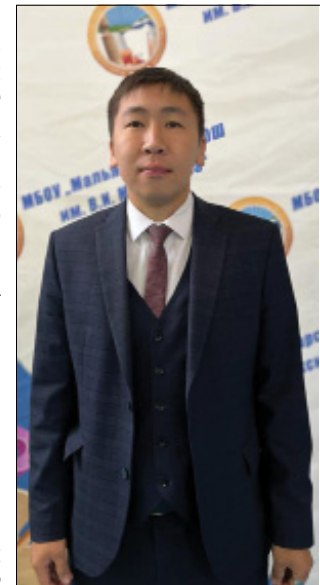
Артем Кириллин, “Саха” НКИХ “Арыыга” биэриитин кыайылааҕа:

- Бэйэм Малдыаҕарга Кириллиннэр дьизэ кэргэттэригэр 4-с оҕонон төрөөбүтүм. Былырын бу бырайыакка биригэ төрөөбүт убайым Александр кыттыбыта уонна кыайыны ситиһинэн барыбытын соһуппута, үөрдүбүтэ даҕаны. Быйыл бэс ыйыгар сүүмэрдир түһүмэх буола турар диэн миэхэ эппитэ, тутта сайаапка толорон ыппытым. Сотору буолаат ыңгырыттары уонна умнуллубат 8 күнү быһа бырайыакка кыттыбытым. Дьонум, биллэн турар, бары өйөөбүттэрэ, убайым сүбэ-ама буолбута. Ол эрэн былырынҥыттан усулуобуйата, ирдэбилэ барыта атын буолан биэрбитэ.

Тийибитим, былырынҥы кыайылаах уол быраата кэлбит диэн, бэлиэр бары билэн ололор этэ. Саамай сүрүнэ - бу бырайыакка киһи киһитинэн буолуохтаах дии санаатым. Уонна дьону кытары сыһыан, хамаандаҕа үлэлээһин улахан оруулаах эбит. Кыайылаах буолуппугуттан олус үөрдүм, 200 000 солк. уу харчынан тутта картабар түһэрбиттэрэ. Онон уопускабар сири-дойдуну көрөн кэлбитим.

Түгэнинэн туһанан, “Саха” НКИХ хамаандатыгар, биригэ алтыһан сылдыбыт дьоммор, бири дойдулаахтарбар улахан махталбын тириэрдэбин. Кэлэн иһэр Саҥа сылыннан барыгытын эбэрдэлиибин, доруобай, дьоллоох эрэ буолун!

Лена ПЕТРОВА

Ахсынны ортото Маарга Зоя Николаевна Горохова кэлэн дьону көрсөн, эмтээн барда. Кинини билбэт киһи аҕыйах буолуохтаах. Онон даҕаны буолуо, кэлэр сурабын истэн учураакка 200 тахса киһи суруйтарбыт этэ. Муус доруобай киһи, арааһа, бу дойдуга аҕыйаа буолуо. Тыйыс тымнылаах Саха сиригэр олоорор дьон үксүн сүһүөх, тымыр, тымныынынан ыалдыалара үгүс.

Миигин бэйэтинэн кэлэр киһиэхэ сылдьан көрдөр диэн ийэм сүбэлээбитэ. Сотору-сотору төбөм ыалдыарын иһин бэйэм даҕаны сахалыы эмтэтиэхпин санаталыы сылдыбытым. Түгэн тосхойбутугар сэрэдэ киэһэ Маарга тахсан хоммутум, сарсыныгар бастаанынан эрдэ тийэн Зоя Николаевналыын көрсүбүтүм.

Бэрт сайаҕас киһи буолан бээрэ, өссө даҕаны уһундук кэпсэтиэхпитин болдыоспут дьонно кэлэн чаас аҕаара курдук буоллубут. Бу күһүн Сата хайатыгар кэлэ сылдыбытын кэпсээтэ, ураты айылҕалаах, күүстээх сир, сотору суон сурабырыа диир. Кинини кытары сылдыбыт дьон кэпсээниттэн быһа тардан сэнэргийим.

Бөлөххө 30-ча киһи баар эбит. Кинилэри кытары Дьоккуускайтан кэргэнниилэр кэлсибиттэр. Эрэ улахан саҕата суох, хара ачыкылаах, ойоҕо

Эмтиир күүһэ - илиитигэр

батыһыннара сылдыар, аһыаха, барыаха, олоруоха диэн ыйан-кэрдэн биэрэр эбит, кэргэнэ дук курдук батыһа сылдыар этэ дииллэр. Улаханник дьон болҕомтото хатаммат ыаллара. Зоя Николаевна ол киһиэхэ чугаһаатахпына улахан баҕайы тыас иһиллэр, киниэхэ көмөлөһүөхпүн наада диэн уолу туспа дьиэҕэ илдьэ кириэн көрбүт-истибит. Ол кэнниттэн, арай, киһилэрэ сарсыныгар отой атын киһи буолан турбут, саҕарбат бэйэтэ айаҕа хам буолбат, Зоя Николаевнаҕа махталым диэн эбэттэн балыктаан, бөлөх дьонун барытын күндүлээн, анекдот кэпсээн сирэйдиин сырдаан барбыт.

Ис дьинэ бу курдук эбит. Уол СВО кыттыылааҕа, дойдутугар медхамыһыһынан сыыйыллан кэлбит. Байыаннай дьайыы кэмигэр бомбалааһынҕа түбэспиттэр. 30-ча киһилээх взводтан өлүктэр анныларыгар баттанан соҕотох тыыннаах ордубут. Доҕотторун өлүктэрин быһыттан сылан тахсан чааһыгар тийбит. Эчэйиини ылбатах эрээри, кими даҕаны билбэт буолбут, биир да тылы саҕарбат эбит, ол иһин дойдутугар төттөрү ыппыттар. Дьиэтигэр кэлэн кэргэнин, оҕолорун даҕаны билбэтэх, киһи дьиэҕи хаҕа эрэ буолаахтаабыт. Кэр-

гэнэ ыксаан Сата хайатыгар илдьэ кэлбит. Салгыы Зоя Николаевна кэпсээниттэн: «Сахалар итини кута көппүт дииллэр. Сүрэхэ айаҕар тахсан тэбэ сылдыар этэ. Киһи аһара куттаннаҕына эбэтэр улахан охсуу ыллаһына кута көтөн, хаҕа эрэ хаалар. Сүрэхин миэстэтигэр түһэрэн биэрбитим», - диэн буолуохтааҕын курдук кэпсир. Бу кэпсээни истэн баран СВО сылдыбыт дьону Зоя Николаевнаҕа илдьэ сылдыахха сөп эбит дии санаатым. Өйдөрүн-санааларын сааһыланалларыгар, психологическай өттүнэн ула-

ханник көмөлөһүө эбит.

Маарга күһүнэ 20-чэлии киһини көрбүт. Сунтаартан, Маалыкайтан, Чуукаартан, Өгөлдөөттөн, маны таһынан чугас эргин сытар дэриэбинэлэртэн барытыттан кэлбиттэр. Маарга "Алгыс" эбээлэр түмсүүлэрин салайааччыта Валентина Егорова испиһэк онорон, барыларын кэмигэр ыгыртаан, нэдиэлэ кэрингэ сынһаммакка үлэлээбит.

Маалыкайга 8 сыл орон-тэллэх киһитэ буолан сыппыт дьахтар имэрийтэрэн баран, киэһэ атаҕар үктэммит, Маарга инсульт кэнниттэн турбакка сыппыт дьахтар туран аҕыйах хардыы онорон дьиэлээхтэрин үөрдүбүт, күһүн Сата хайатыгар илиитэ-атаҕа босхон буолбут уолу аҕалан эмтэппиттэр этэ, бу сырыыга Маарга икки атаҕынан хааман кэлэн иккистээн көрсөн барбыт этэ. Маны таһынан, Маарга илиитэ тостубут дьахтары сыһа тутан гиипсэлээбиттэрэ 3 ыйы быһа хамсаппакка сылдыбытын кэлэн имэрийтэрбит, киэһэ илиитин фиксаторын устубут. Бу уонна мантан да атын элбэх дьикти түбэлтэлэри ол олорон дьон кэпсэтэрин сөҕө-махтайа иһиттим.

Зоя Николаевна билигин Москва куоракка клиникаҕа үлэлиир, күһүнэ 5 киһини

көрөр эбит. Ыгырынынан сылдыар күндү киһи. «Дойдубар күүсуох, энергия ыла кэлэбин. Билигин Дьоккуускайга 1000 тахса киһи испиһэккэ суруйтаран күүтэ сылдыаллар. Киһини таарыйдахпына информация кэлэр, Москва эмчиттэрэ былыргы кытайдар эмтиир ньымалара дииллэр. Массажтыырга кырата 10 сыл наада, киһи илиитин иминэн билиэхтээх. Эрдэ дойдубар дьон кэлэн имэрийтэрэр этэ, эн илбийбитин кэннэ ыарыыбыт ааста дииллэрэ. Улаханник баардылаабакка сылдыбытым. Онтон уолум бөртөлүөт саахалыгар түбөһөн, доруобуйатыгар улахан эчэйиини ылбытыгар дириг стресскэ кирибитим. Уолбар көмөлөстөхпүнэ мин эрэ көмөлөһөр кыахтаахпын диэн эр санаа ылтынан бэйэм илиим иминэн эмтэбитим. Ол кэннэ суолум арыллан кириэн барбыта, - диэн кэпсир.

Зоя Николаевна Маарга биир нэдиэлэ үлэлээтэ. Кыһалҕалаах киһи элбэҕинэн сибээстээн ыкса хойукка дьэри көрбүт. Ол даҕаны үрдүнэн учураакка суруйтарбыт дьон барыта эмтэмэтэх. Баардаах дьон бу курдук хас эрэ сылга биридэ кэлэн бараллар дииллэр. Зоя Николаевна алтыспыт дьонун махталынан арыалланан салгыы үгүөнү түстүү олоҕо бэлэмнээбит суолунан айанныыр.

Лена ПЕТРОВА

В Нюрбе состоялся бал молодежи

25 декабря в Нюрбе состоялся ежегодный районный бал молодежи, на котором по традиции собрались молодежные лидеры, активисты молодежных общественных организаций, девушки и парни со всех населенных пунктов в возрасте от 14 до 35 лет.

На итоговом мероприятии свои заслуженные высокие награды получили особо отличившиеся в сфере молодежной политики ребята. Кроме того, самые активные, внесшие свой посильный вклад в развитие района, были удостоены стать победителями в десяти номинациях, среди которых значились «Урдэл», «Лучший специалист», «Прорыв года».

На торжественном вечере в ДК «Кыталык» им.Н.И.Харитоновна-Николая Чуор с приветственным словом выступили глава района Алексей Иннокентьев, глава города Геннадий Игнатьев и руководитель управления по делам молодежи Валерия Владимировна.

Глава Алексей Иннокентьев поздравил всех собравшихся

с наступающим Новым годом, а также вручил правительственные награды: "Отличник по молодежной политике РС(Я)" - Прокопию Федорову, артисту Нюрбинского драмтеатра; "Отличник культуры РС(Я)" - Доре Бурнашевой, главному специалисту департамента культуры; "Отличник гражданских инициатив РС(Я)" - Валерии Владимировой, руководителю управления по делам молодежи.

Главной премии «Урдэл» удостоилась резидент Департамента предпринимательства, руководитель ЦДОД «Авокадо»

Мария Александрова.

Победителями номинаций стали: «Прорыв года» - молодые предприниматели Полина Данилова и Туяра Михайлова; «Лучший специалист» - Радмила Степанова из с.Егольжа; «Наставник года» - Дондокова С.Б.; «Доброволец года» - Столяров Дамир, учащийся 10 кл. Антоновской СОШ; «Лучший волонтерский корпус» - волонтерский швейный цех "Кемускэл"; «Молодая семья года» - Василий и Марфа Федоровы из с.

Одей; "Надежда Нюрбы" - Филиппов Сарыал, учащийся 11 кл. Мальжегарской СОШ; "Общественник года" - Иванова М.С., муз. руководитель МБДОУ д/с "Ромашка" с. Антоновка; "Лучшая общественная организация" - Молодежная общественная организация Нюрбинского района "Баай Тиит".

Также были отмечены почетными грамотами главы района за добросовестный плодотворный труд и активное участие в реализации молодежной поли-

тики предприниматель Айталина Федорова и самозанятый Рустам Кириллин.

Поздравляем всех награжденных и пусть эта победа станет для вас стимулом к достижению новых высот. Пусть всегда горит энтузиазм в глазах и раскрываются возможности. Вперед к новым победам!

Департамент предпринимательства и торговли

Сага дьыл

Үүнэр 2024 сыл улахан уларыыылар саҕаланыхтара. Бу доруобуйа, сыһыан, үп-харчы, урбаан уонна өй-санаа уларыыытын барытын таарыйыаҕа

Крыса

Крыса сылыгар төрөөбүттэри чэпчэкитэ суох сыл күүтэр. Үөрэммит усуллубуйаларын уларытан саҕаны саҕалыахтарын наада. Саамай сүрүнэ чугас дьонгун кытары үчүгэй сыһыаны олохтуоххун наада. Таптал өттүгэр барыта этэннэ буолуоҕа. Сулумах Крысалар бу сыл аналлааххытын көрсүөххүтүн сөп. Туохтан да толлубакка барытыгар ылан иһин, ол үтүө түмүктээх буолуоҕа.

Сага тугу эмит саҕалыырга табыгастаах сыл. Хаһан да толкуйдаан көрбөтөх дьыалаҕынан дьарыктаныххын сөп. Саамай сүрүнэ – ис санааҕын ууран туран ылсыаххын наада, оччотугар үтүө түмүк өр күүтэриэ суоҕа. Бу дьону кытары сыһыанга эрэ буолбакка, үп-харчы эйгэтин эмиэ таарыйар. Кыра даҕаны үлэ элбэх харчыны аҕалыан сөп. 2024 сыл үлэ-житин уларытарга олус табыгастаах. Уопсайынан, хорсун буолуоххутун наада, Дракон эһиги диэки үтүө хараҕынан көрөр. Сага билсипит дьонун олоххор улахан суолталаах буолуохтарын сөп.

Хоруолук

2024 сыл эһиги олоххутугар элбэх уларыыыны аҕалыа, дьон болҕомтотун ортотугар сылдыаххыт. Ол эрэн харчы өттүгэр ыктарылаах сыл буолуон сөп, көрөн туттун. Сыл сангатыгар улахан ону-маны атылаһыман. 2024 сылга биер эрэ хайысханан буолбакка, араас эйгэҕэ бэйэ-бэйэтин холонон көрүн. Эһиги иннигитигэр элбэх аан арыллыа, карьера өттүгэр ситиһи күүтэр. Таптал, үлэ өттүгэр барыта этэннэ.

Дракон

Дракон сылыгар төрөөбүттэри үп-харчы эбиллээтэ күүтэр. Ол эрэн илии баттаһаргытыгар, докумуону кытары үлэҕэ болҕомтолоох буолун. Кэлэргэ-барарга, сири-дойдуну көрөргө табыгастаах сыл. Хас биердиги эпшиэттээх хардыгытын толкуйдуу-толкуйдуу онорун. Урбаанньыттары ситиһи, табыллы күүтэр, үчүгэй сибээстэри олохтууһугут. Доруобуйаҕыгар болҕомтобу тутун уурун. Чуолаан сүһүөххүтүн көрүнүн. Таптал өттүгэр эргиччи табыл-

лы күүтэр, күүппэтэх өттүгүтэн сыһыан үөскүөн сөп.

Моҕой

Сыалгытын ситиһэргитигэр элбэхтэ үлэлиэххитин наада. Туораттан көмө кэлэрин күүтэн олоруман, бэйэ-бэйэтигэр эрэ эрэнин. Бу сыл элбэх сага дьону кытары билсиэххит. Улахан сууманы иэс биэримэн. Сага тугу эрэ саҕалаары толкуйдуу сылдыбыт буоллаххытына, саамай табыгастаах сыл үүммүт. Үлэ-житинэн сага билсэр дьонгугутугар былаангытын ыһа-тоҕо кэлсээмэн.

Ат

Элбэх уларыыылаах сыл. Үлэ-житин уларытыаххын эбэтэр үрдүөххүн сөп. Баҕа өттүгүтүнэн буолбакка уларыыыларга кириэн биэриэххитин сөп. Дьон тылын итэҕэйэн толкуйдаабакка араас хардылары онорума, быһаарынылары тута ылыныма. Үчүгэйдик барытын толкуйдаан баран биердэ онороргор сүбэлиллэр. Доруобуйаҕар быйыл улахан болҕомтобу тутуруоххун наада.

Эбисийээнэ

Олох араас үөрүүлээх да хомолтолоох да түгэннэрэ өй-санаа уонна эт-хаан өттүнэн сайдыыга, уларыыыга тиздирдэхтэрэ. Онон ханнык баҕарар

уларыыы тиүэр уһугар үчүгэйгэ, ситиһиһигэ сирдээн аҕалыаҕа. Сага билсипитигэр, урукку доҕотторун чункутуохтара суоҕа. Харчы өттүгэр болҕомтолоох буол, улахан сууманы иэс биэримэ, араас авантюраларга кириимэ. Сайын хайдах эрэ сылайбыт курдук буолуон, ол эрэн күһүнгүлээн барыта оннугар түһүө. Бэйэ-бэйэтигэр, сыһыанан ыларыҥ наада.

Бөтүүк

Профессионал быһыытын сайдарга табыгастаах сыл. Элбэх харчыланааххытын баҕарадаххытына сага тугу эрэ саҕалыаххытын наада. төһө даҕаны эһиэхэ үчүгэй сыл үүннэр, докумуон үлэтигэр, илии баттаһытыгар болҕомтолоох буолун. Тиэтэйимэн, Дракон эһигини арангычылыы, барыта бэйэтин кэмигэр кэлиэҕэ. Туоххут эрэ табыллыбытаҕына санааҕытын түһэриимэн: үлэ-жититин уурайдаххытына сага дьыаланан дьарыктаммыккыт элбэх дохуоту аҕалыа, көһөр түгэннээх буоллааххытына элбэх сага саҕалааһыннар баар буолуохтара. Саамай сүрүнэ – бэйэ-бэйэтигэр эрэллээх буолун.

Ыт

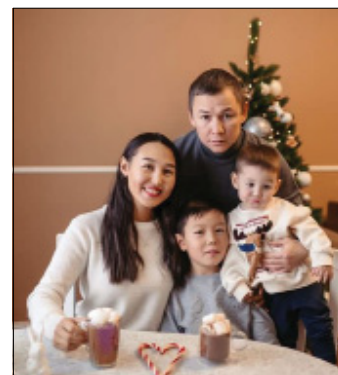
Уопсайынан, кэлэр сыл эһиэхэ үчүгэй. Туруоруммут сыалгытын ситиһэргитигэр элбэхтэ үлэлиэххитин наада. Сири-дойдуну кэрийэргэ табыгастаах кэм. Атырдыах ыйын бүтэһигэ - балаһан ыйын сагата саамай үчүгэй. Үлэ-житигэр өйдөспөт быһыы-майгы үөскүүр кутталлаах. Туохтан да толлубат буоларга үөрэнин. Ыал дьон сыһыангыт, өйдөһүүгүт күүһүрүөн сөп.

Сибиһинньэ

Эһигини улахан уларыыылаах сыл күүтэр. Үлэ-житигэр үрдэһин баар буолуон сөп. Таптал өттүгэр табыллы кэлиэ. Эчэйииттэн, оһолтон сэрэхтээх буолар туһуттан араас авантюраларга кириэн биэриимэн. Үүнэр сыл олорон хаалбакка элбэх хамсанылары онорун, дьону кытары билсин, үөрэнин. Сулумах дьону табыллы күүтэр, онтон ыаллар бэйэ-бэйэ-бэйэтин истиһэ үөрэниэххитин наада. доруобуйаҕытыгар болҕомто уурун.

Новогодний рецепт от семьи Балакишиных

Салат «Гранатовый браслет»

Нам понадобится:
Гранат - 1 большой,
Куриное филе - 150 гр.
Лук - 1 шт.
Картофель - 2 шт. (средние)
Яйца - 4 шт.
Кедровые или грецкие орехи
Огурец свежий - 1 шт.
Зелень для украшения
Соль, перец
Майонез
Отвариваем картофель, курицу и яйца. Далее маринуем нашинкованный лук, в любой салат рекомендуем добавлять такой лук. Делается это очень просто: 1 ст. ложка сахара, 1 ст. ложка уксуса 8%, щепотка соли и заливаем кипятком, оставляем на 5 мин.

Берем тарелку, посередине кладем стаканчик, и начинаем слоями раскладывать ингредиенты в любой удобной для вас последовательности. Обмазываем майонезом, солим, перчим по вкусу. Я не люблю много майонеза, поэтому смазала слой курицы и картофеля. Затем украшаем очищенными зернышками граната. Можно украсить розмарином, укропом или рукколой.

Даем салату пропитаться 2-3 ч., лучше оставить на ночь.

Оҕус

Бэйэҥ ис туруккун истэ үөрэниэххин наада. Соһуччу быһаарыны ылыныма, дьон тылыгар кириэн биэримэ. Соччото суох дии санаабытын, төттөрүтүн үчүгэй өттүнэн эргиллэн тахсыа. Билбэт эбэтэр сага билсипит дьонгун наһаа бэйэ-бэйэ-бэйэтигэр чугаһатыма. Сыраҕын ууран туран үлэ-жититин ситиһи, үп-храчы эбиллээтэ өр күүтэриэ суоҕа. Тапталлааҕын эн болҕомтоҕор наадыйыа, элбэхтэ кэпсэтин, бэйэ-бэйэтигэр бүгэн хаалыман. Өр сылларга иитиэхти сылдыбыт былаангытын олоххо киллэриэххин наада. Эт-хаан өттүнэн сайдарга аскын көрүн, спордуна дьарыктанан саҕалаа. Дьарҕа ыарыгыт көбүөн сөп, сэрэтэр үлэтэ эрдэтэн ытытын

Баабыр

Олохтоох салайыны

Геннадий АНТОНОВ

Ахсынны 25 к. Чапандажа «Нурба-1» куустажа улуус баһылыгы кыбаарталлаабы сүбэ мунһажа буолла. Үгэс быһытынан дьону тус боппуруостарынан приемнааһын ыгытылһна. Сүбэ мунһаха улуус баһылыгы солбуйааччыта Наталия Петрова, департаменнар, управлениелар уонна тэрилтэлэр салайааччылара, нэһиликтэр исписэлистерэ уо.д.а. кытынһылар. Дьаархан баһылыга Станислав Коношук, Октябрьскай нэһилик баһылыга Семен Корьякин, Чапанда баһылыгы солбуйааччыта Екатерина Иудина уонна Нурба куорат баһылыга Геннадий Игнатъев үлэ-хамнас уонна инники былаан туһунан иһитиннэрдилэр.

Дьаархан нэһилиэгин баһылыга Станислав Коношук нэһилик сүрүн кыһалҕатынан нэһиликтэн федеральнай суолга диэри суол кыһалҕатын уонна спорт саалата суобун ааттаата. 2016 с. өрөспүүбүлүкэттэн үбүлэнэн тутуллубут МФЦ номнуо аварийнай туруктанан сабыллан турар, «Туйгун» ХЭТ-кэ экспертиза онгорторбуттар. Биир өттө барыта көтүрүллүн наада, оттон спорт-саала өттө үчүгэйдик турар диэбиттэр. Эргэ кулууп дьэтин өрөмүөннээн, олохтоох дьаһалтаны, Д.С.Жиркова аатынан култуура уонна спорт киинин, бибилиотэкани онно көһөрбүттэр, дьэ тымныы. Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев нэһиликтэн федеральнай суолга диэри суол учаастага улуус балансыгар саҥа кэлбитин, көрүү-исти

Нэһиликтэр үлэлэрин, кыһалҕаларын дьүүллэстилэр

үлэтэ барыаһын эттэ. Нэһилик салалтата этэрин курдук, МФЦ спорт саалатын өтүн хаалларары эбэтэр бүтүннүү көтүрэн өрөмүөннүүр туһунан боппуруоһу үөрэтиэхтэрэ. Улуустан үп көрүллэн, эмиэ саҥатыйк оҕо уһуяана саахалланар туруктамытын, 2 сыл өрөмүөннээн трубунай сыбааһа үрдүгэр тутулар. Дьаархан улууска биэрэги бөһөгөтүүгэ бырайыактаах соҕотох нэһилик буоларын быһытынан, маны бырагыраамаҕа киирсэрин ситиһэн үлэ барыахтааһын бэлиэтээтэ.

Октябрьскай нэһилик баһылыга Семен Корьякин нэһилик үлэтин-хамнаһын ситиһии иһитиннэрдэ. Туруорсуу быһытынан 400 миэстэлээх Антоновка орто оскулатыгар 600 оҕо 2 симиэнэнэн үөрэнэрин, «Биһик» оҕо уһуяанын бастакы этээһэ тымныытын, балыһа хочуолунайа сабыллан кварталнай хочуолунайа холбонон тымныйбытын, кэлэр сылга иттиги турбатын 80-нааха уларытан тардылыахтааһын иһитиннэрдэ. Нэһилик 288 миэстэлээх начаалынай оскуола самалык дьэтин уонна кварталнай хочуолунай тутуугун туруорсар. Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев соторутааһыта СӨ Бырабыыталыстыбатын Бэрэссэдээтэлин солбуйааччыта Сергей Месниковтыын Нурба СӨ норуоттарын Спортнай оонньууларын көрсө тутуллохтоох эбийиэктэри биирдирдээн ырытан кэспиттэрин иһитиннэрдэ. «Зал единоборств»

өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүн суотугар тутуллохтоох, стрелковай тир тутуута источнига быһаарылла сылдыар. «Ромашка» оҕо уһуяана, 288 миэстэлээх начаалынай оскуола тутуугун туһунан кэспэтии барар. Эһиил 170 миэстэлээх норуот айымһытын дьэтигэ кириэхтээх. Кэспэтигэ кыттыбыт Антоновка олохтоохторо АТП оптуобуһа маршрутка тиһэх тохтобулга - «Елочка» таһыгар тийэн кэлэрэ наадатын, ИСУ тутула турар 170 миэстэлээх норуот айымһытын дьэтин дизайнын онорууга үлэтиэх буолбут Елена Коганы кытта үлэтигэр санааларын эттилэр.

Чапанда нэһилиэгин баһылыгы солбуйааччыта Екатерина Иудина нэһиликкэ уот мөлтөбүн, тупсаран оноруу үлэтигэр нэһиликкэ баар тыраахтырдар эргэрэн ыарахаттар баалларын, олохтоох балыһа дьэтигэр аварийнай буолуотун тыа хаһаайыстыбатын Үөрэтин киинин тымныы дьэтигэр көһөн үлэтирин, кулууп дьэтигэр өрөмүөнүгэ наадыйарын, эргэ оскуола дьэтин уонна таһынааһы мастарыскайы, тракторнайы көтүрүү боппуруоһун көтөхтө. 2024 с. эргэ оҕо уһуяанын дьэтин өрөмүөннээн элбэх аналлаах киин буолуохтоох, дьаһалта онно көһүөхтээх, газгольдер холбуурга улуустан 900 тыһ. солк. көрүлүбүт. Саамай улахан кыһалҕа - балыһа. Алексей Иннокентьев иһитиннэригинэн, ахсынны 7

к. Тыа хаһаайыстыбатын министригэтигэр мунһахтаан Чапандажа баар Үөрэх киинэ тус аналанын үлэтигэр дьэтин быһаарытын, онон доруобуйа харыстабылын хайысхатынан саҥа балыһаны туттарга туруорсуулаах үлэ барыахтааһын, улуустаағы киин балыһа министригэтигэр кытта эмиэ үлэтигэр дьэтин бэлиэтээтэ. Чапандажа федеральнай уонна СӨ бүддьүөттэригэр үбүлэнэн, 1600 кв. м иэннээх модульнай спорт саалата тутулар буолла. 2027 с. Нурба СӨ Норуоттарын спортнай оонньууларын сорох күрэхтэһиитэ Чапандажа буолуоҕа.

Нурба куорат баһылыга Геннадий Игнатъев туруорсуулаах кыһалҕалар истэригэр уот мөлтөбүн, кирдээх ууну таһарга аналлаах тиэхиньикэ тийибэтин, куорат канализационнай ситимэ аварийнай туруктааһын

уо.д.а ааттаата. Нурба куоракка канализационнай ситим устата - 7 км, итинтэн 70%-на аварийнай туруктаах. «Березовка» микро-оройонугар 500 учаастактан 100-гэр эрэ уот киллэрилиннэ. Нурба к. чааһынай секторыгар кииннэммит сылааһы холбуур былааннаахтар. «Арыылаах» ХЭТ 47 ыалга кииннэммит сылааһы холбуур үлэни ытыахтаах. «Саахалланар туруктаах дьэтигэр көһөрүү» сударыстыбаннай бырагыраама чэрчитинэн аһыйах хонуктааһыта 135 ыалга кыбартыраларын күлүүһүн туттардылар. Быйыл Убайаан баанныгыин инструментальной чинчийитин ытытаргыттар. Бааннык дьэтин суунар өттө аварийнай туруктаах буолан үлэлээбэтэ. 2 сыллаах чөлүгэр түһэри үлэтин ытытарга былаанныыллар.

Бу курдук элбэх боппуруос таарылынна, нэһиликтэр уонна Нурба к. үгүс хайысхалаах үлэлэрэ-хамнастара дьүүллэһилиннэ. Мунһах кэмигэр улуус баһылыга Алексей Иннокентьев Дьаархан нэһилиэгин олохтоохторо Спартак Федоркова уонна Михаил Иванова наһараадаларын туттарда. Алексей Михайлович эбийиэктэр тутууларыгар уо.д.а. сыһыаннаах этиилэргэ толору хоруйдары биэрдэ, инники үлэҕэ сыалсорок туруорда.

Подведены итоги конкурса ППМИ

Стали известны итоги республиканского конкурса Программы поддержки местных инициатив. Решением комиссии по конкурсному отбору ППМИ-2024 победителями стали 14 проектов из 12 поселений. Из бюджета РС (Я) будет выделено на реализацию каждого проекта по 2 млн. руб. По условиям ППМИ, в качестве софинансирования будут собираться взносы населения и спонсоров.

Итак, кто же победители конкурсного отбора ППМИ? Это следующие проекты: летний водопровод микрорайона «Со-

ветский», освещение микрорайона «Портовской», обустройство музыкальной зоны памятника Никифора Семенова (г. Нурба); текущий ремонт улиц Лесная и Центральная с. Едей, обустройство летнего водопровода в с. Кюндядя, обустройство сквера «Знатные люди Мальжегарского наслега»; приобретение труб для подключения к центральному отоплению частных домов с. Энгольжа; ремонт улиц с. Хаты; обустройство летнего водопровода микрорайона Бөгдөөлө с. Антоновка; устройство универсальной спортивной площадки с. Сюля; приобретение спецтехники для благоустройства и пожарной безопасности на терри-

тории Таркайинского наслега; обустройство подъездной дороги к полигону ТБО с. Маар, благоустройство и оснащение территории (саха балаҕана) с. Сайылык; приобретение магистральных труб для подключения к центральному отоплению с. Чукар (1 этап). Поздравляем победителей конкурса ППМИ и желаем успешной реализации проектов!

Всего в конкурсном отборе ППМИ от Нюрбинского района принял участие 21 проект, в т. ч. от 17 поселений - 19 проектов, от муниципального района - 2 проекта.

Геннадий АНТОНОВ

Нурбажа улахан кыамталаах ууну ыраастыыр ыстаансыяны тутарга хантараак илии баттанна

Соторутааһыта улууспутугар биир улахан суолталаах докумуонҕа илии баттанна. Улуус дьаһалтата «Сибтрансстрой» ХЭТ-и кытта Нурбажа сууккаҕа 1200 туюнна кыамталаах ууну сир анныттан хостоон ыраастыыр ыстаансыяа тутуугун туһунан хантараак түһэристэ.

Нурбажа улахан күүтүүлээх бу эбийиэк тутуута «Ыраас уу» национальной бырайыакка кирибитэ. Уопсай сыаната - 510 мөл. солк. Матырыйаалын ыларга быйыл үп көрүлүннэ. Хантараак быһытынан бэдэрээтчит үлэтин 2024 с. бүтэриэхтээх. Оччоҕо дьоммут-сэргэбит уу ситимин устун тиэрдиллэр ыраастаммыт ууну иһиһэ.

Геннадий АНТОНОВ

Сага үүнэр сыл үтүөнү түстээтин

Кэлэр сыл бэлиэтэ – Луо (дракон). Кэлэр сыл көннөрү Луо сыла буолбакка, илингчи халандаары тутустахха, От күөх Мас Луо сыла буолар. Кытай мифологиятыгар Дракон тыалы, ардабы салайар уонна күн-дьыл туругар, үүнээйигэ сабыдыаллыр күүстээх, Аан дойдуга барбарыны аҕалар дииллэр.

Сага Дьыл дьикти-кэрэ бырааһынныкпыт буоларынан хас биирдибит долгуйа күүтэр, баҕа санаа туоларыгар долгуйа итэбэйэр.

Дьон үксэ уустук кэмнэ ил-эйэ олохторугар, доҕордоһуу, дьизэ кэргэн дьоллоохтук, байылыаттык олохторугар Сага Дьыл үтүөнү, сага сүүрээниэри, түмсүүлээх буолууну, сырдыгы аҕаларыгар баҕа санааларын тиэрдэллэр.

Саха итэҕэлинэн үүнэр 2024 сыл Айыһыт сыла буоларынан, ааспыт сылы айхаллаан атааран, үүнэр сылы уруйдуу көрсүбүтүн, Айыһыппыт арчылыгыгар көрдөһүбүтүн.

Салгыы Нурбабыт олохтоохторо бэйэлэрин эҕэрдэлэрин хаһыат нөҥүө тиэрдэллэр.

«Аар-Айыы» итэҕэлин XI кэрдиш-тээх алгысчыта, үрдүк категориялаах норуот эмчитэ, Норуоттар икки ардыларынааҕы ЮНЕСКО иһинэн норуоттар мэдиссиинэлэрин магистрала Алина Михайловна Иннокентьева:

- Убаастабыллаах Нурба улуун олохтоохторун, дьоммутун-сэргэбитин, эдэр көлүөнэ ыччаттарбытын, кэлэн иһэр 2024 сылынан эҕэрдэлээн тураммын, тус олоххутугар, дьоннугар-сэргэбитигэр, ыччаттаргытыгар, бука барыгытыгар кытаанах доруобуяны, тулууру, дьулууру, киэн көбүстээх, олоххо тардыһылаах, үөрэхтээх-билиилээх, сайдылаах үтүө-мааны ыччаттар үүнэн-сайдан, сайдылаах, эйэлээх суолунан баралларыгар баҕарыам этэ.

Балаһыанна уустугунан, аан дойдуга эйэ олохторугар, эдэр ыччаттарбыт Орто дойду олохтунан маппакка, дойдуларыгар этэннэ эргиллэн кэлэллэригэр

Үөһээ Сырдык Аар Айыылар үтүө харахтарынан көрөннөр, айылҕабыт барахсан, сир дойду үтүө иччилэрэ бука бары көрөн-истэн, арчылаан, арангаччылаан, оҕолорбут суолларын-иистэрин арыян, көмүскэллээх сылдьалларыгар анаан-минээн Алгыс аан дойду куйаарынан ситимнэнэн бара турарыгар анаан-минээн ытыбын.

Саха сиригэр олохтоохторо, омугуттан тутулуга суох, дойдубутун көмүскүү анал эпэрээссийэҕэ барбыт дьоммутугар-сэргэбитигэр, уолаттарбытыгар бука бары этэннэ сылдьалларыгар баҕарыбын. Киэн көбүстээх саха дьонно буоларбыт быһытынан, этэннэ олохторбутугар, барыта сырдык өттүн өйдөөн-төйдөөн, тылбытын-өспүтүн кыана туттан, сырдыкка, кэрэҕэ тардыһылаах буолууга өйбүтүн-санаабытын уурдахпытна, ыччаттарбытыгар эйэлээх олох кэлэригэр суол-иис арыян, дьоллоох олох олохторуо этэ.

Орто туруу-бараан дойдуга ийэ, аҕа ууһа тэнийэр турарыгар дьоммутугар-сэргэбитигэр баҕарыам этэ, куттара-сүрдэрэ бөҕөргөөн, өйдөрө-санаалара, олоххо тардыһылары күүһүрэйгэр!

Ааһан иһэр сыл этэннэ ааһарыгар, кэлэр сылга бары этэннэ буолуоххайын, күүспүтүн-уохпутун түмэн бука бары үтүө олоххо тардыһаххайын!

СӨ Суруйааччыларын уонна Норуоттар икки ардыларынааҕы суруйааччыларын сойуустарын чилиэнэ Александр Петрович Александров – Сахса Тар:

- Кэтэһиилээх 2024 сылбыт үүнэрэ чугаһаата. Сыл бу кэмигэр дьон тымныыга дьизэ-уока, сылааска хаайтаран олонор билиини-көрүүнү, бити-билгэни, таайыны-таабырыны, танханы, сэргэйини-сылыктааһыны, түүлү-түөрэҕи, көрүүлэниини-көрбүөччүлэниини быһаараллар, тойоннуулар. Ону сэргэ ырыаны-хоһоону, олонхону-тойугу, кэпсээни-ипсээни өрө туталлар, суолта биэрэллэр.

Ол иһин бу кэмнэ олох онкула онгоһуллар, кэмэ-кэрдиит кэрэһилэнэр, ычата-ыгырата ыспарыллар, устата-туората ууруллар.

Сага сыл үүнэр күнүн бырааһынныыга куруутун күүтүүлээх.

Бу күнү хайдах көрсөбүтүн да, кэлэр сылын оннук буолар дииллэр. Ол иһин, санныгар, хом санаабытын умнан, эһигини өһүргэппит дьону бырастыгы гынан, эйэлэһэн, сылай-быппытын киэр илгэн туран, дьиз-битин киэргэтэн, остуол хотойорунан ас астаан көрсөбүт.

Бэйэ бэйэбитигэр ситиһиини, табыллыыны, барбарыны, инни-кигэ үтүө хардылары баҕарыабын! Барыта этэннэ буоллун! Саарбахтааһыны, кутталы, долгуйууну, ыгылыыны киэр илгэн, барыта санаа хоту табыллан, кыайы буолан эйэлээх олох эргийдин! Барыгытын кэлэн иһэр 2024 сылынан эҕэрдэлибин!

Судаарыстыбаннай турук аактамын суруйуу Нурба оройуоннааҕы салаатын салайааччыта Альбина Ивановна Алексеева:

- Убаастабыллаах Нурба улуун олохтоохторо, эһигини кэлэн иһэр саргылаах Сага Дьылынан эҕэрдэлибин! Арасыйыа Бэрэсидьиэнэ Владимир Владимирович Путин кэлэр 2024 сылы Дьизэ кэргэн сылынан биллэрдэ.

Кэлэр сылга биһиги улууска элбэх сага дьизэ кэргэн эбиллэригэр, хас биирдии ыалга ил-эйэ, өйдөһүү баар буоларыгар баҕарыбын.

Дьизэ кэргэннэргэ барыларыгар оҕо, сиэн эбиллэн, олохторун уйгута тубустун, баай-талым олохтонуннар диэн баҕа санаабын тиэрдэбин.

Үүнэр сылга бука бары доруобай буолун, олоххут уйгута тубустун, үөрүүгүт үксээтин!

Бэлэмнээтэ Антонина СЕМЕНОВА

В канун Нового года и в новогодние праздники вводится режим повышенной готовности

Распоряжением главы Нюрбинского района с 29 декабря по 8 января 2024 г. на территории района вводится режим повышенной готовности. Главам муниципальных образований совместно с правоохранительными, надзорными органами и ресурсоснабжающими организациями поручено регулярно проводить совместные профилактические рейды по объектам жизнеобеспечения района. Энергоснабжающим службам доведено задание о создании аварийного запаса топлива для обеспечения бесперебойной выработки тепла и электроэнергии.

Также будут приняты дополнительные меры по усилению пожарной безопасности и организации четкой связи с пожарными частями и с добровольными пожарными формированиями района. Будет организовано дежурство из руководящего состава и обеспечиваться готовность аварийных бригад к устранению аварий на подведомственных объектах.

Геннадий АНТОНОВ

Махтал сурук

Олохтоох балыһаһа терапевт бырааһа Василий Анатольевич приемугар «Тургэнник Нурба-ба балыһаһа кири» - диэн направление биэрэн, алтынны 23 күнүттэн оройуоннааҕы «первично-сосудистое отделение» диэн балыһаһа кириэн 9 күн эмтэммитим кэннэ, санитарнай рейсэнэн куоракка Республиканской кардиологической киингэ баар буолтум. Элбэх анаалыстар, кэтээн көрүү кэннэ сэттинни 16 күнүгэр операцияҕа киллэрбиттэрэ. (АКШ) кылгатаан итинник суруллар, аорто-коронарное шунтирование диэн эбит. Операциябын медицинский наука кандидата Петр Петрович Порнягин онгордо. Сахалыы өйдөбүлүнэн, сүрэх тымырдара бүөлэммитин атаһын сототуттан тымыр быһан ылан, ол бүөлэммит тымырдары атын сиригэр (перемычка) онорон биэрэллэр эбит. Үс күн реанимацияҕа сытан баран уопсай палатаҕа тахсыбытым. Хас сарсыарда аайы 7ч.15м. 25 күн устата хирургия заведущайа, медицинский наука доктор Петр Иванович Захаров быһаччы көрүүтүгэр сыттым, таарыччы быйыл таһааттарбыт кинигэтин бэлэх ылан кэллим! Дьэ, манна медицина балыһаһа сайдыбытын эпипинэн-хааммынан билэн кэллим. Барыһах сытар палататыгар туох баар барыта баар. Иккилии эрэ киһи сытар эбит.

Сиэстэрэлэр реанимацияҕа сытар киһини «кыһыл оҕону» көрөр курдук сууяллар-сотоллор. Бу уустук кэммэр көмө-ньыма буолбут урукку бииргэ үлэлээн ааспыт доҕотторбун, билигин култуура бэтэрээннэрин: Татьяна Прокопьевна, Зинаида Тарасовна, Галина Прокопьевна, Катеринчук Ларисаны, Нурба кардиологун Татаринова Валентина Валерьевна, бэйэм бырааһым Василий Анатольевичи, дьизэбэр элбэхтик кэлэн бэрэбээски онгорбут сиэстэрэбин Алексеева Ирина Александровна бэлиэтээн туран, аны бу операция кэнниттэн аһыыр аһын талымаһа сыттаҕа, ону барытын иннэ Бэрдьигэстээхтэн тийэр мас көтөрүн этин кынным Валерий Васильевич ылларан, аһы-сии сытарбар, өрүс балыгынан күндүлээбит Михайлов Владимир Егоровичка, куоракка олохтор кийитим Алла Моргусоваҕа махталым мунгура суох улахан! Кэлэн иһэр Саргылаах Сага Дьылынан бука барыгытыгар дьолу-саргыны баҕарыбын! Барыбыт үрдүбүтүгэр күннээх халлаан чабылыһа тыктын!!!

Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ, СӨ култууратын уонна искусствотын Бочуоттаах үлэһитэ, Нурба улуунун Бочуоттаах гражданина, СӨ композитордарын Сойууһун чилиэнэ Афанасий МОРГУСОВ

